

Rom for læring

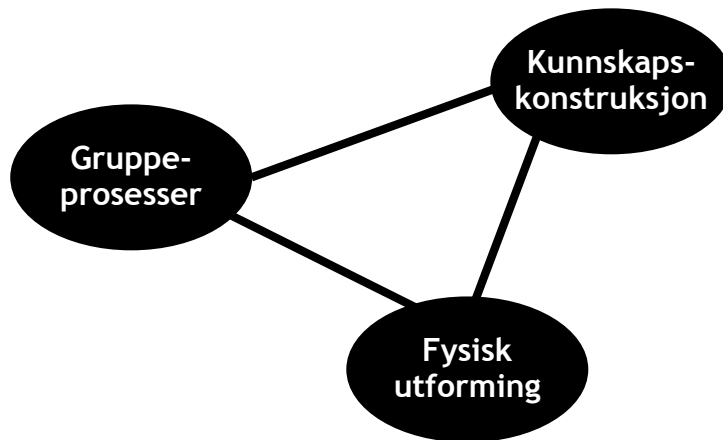
- en skisse

Et såkalt *rom for læring* er et konkret, fysisk rom på en arbeidsplass, dedikert til kunnskapsutvikling og læringsprosesser. Bakteppet for den enkle skissen vi foreløpig har laget, er tre forhold:

- Forskning antyder at opp mot 80% av kunnskapsutviklingen i organisasjoner i arbeidslivet, skjer gjennom *uformelle* prosesser. Likevel er nesten all ressursbruk rettet inn mot formell læring internt eller eksternt.
- De fleste mennesker lærer best når de kan lære i et fellesskap med andre. Men gruppen i seg selv er ingen tilstrekkelig betingelse for god læring. En viss grad av styrte læringsprosesser er nødvendig, enten denne styringen utøves av deltakerne selv eller av andre, f.eks. lærere eller veiledere.
- De siste årene har det vært en økende bevissthet om den betydning utformingen av det fysiske rom på arbeidsplassen har, ikke bare for trivsel og motivasjon i alminnelighet, men også for kreativitet. I flere organisasjoner har man etablert såkalte *kreative rom* med utradisjonell innredning og fargebruk, hvor grupper av medarbeidere kan møtes til idéutvikling og kreativ lek.

Så vidt vi vet har ingen organisasjoner i Norge ennå eksperimentert med *rom for læring*, i den form som vi her skisserer ideen.

Et *rom for læring* har tre byggeklosser:

Konkret går ideen ut på følgende:

- I lokalene til en organisasjon lages det et eget *rom for læring*. Rommet har en innredning som bryter med det konvensjonelle møterommet. Vi har ikke noe klart bilde av hvordan rommet skal se ut, men det er arkitektmiljøer i Norge som har tenkt en del rundt dette. Antakelig skal rommet ha en del av de elementene som såkalte kreative rom har. Hva med f.eks. *kunnskapsbar*, *de halvferdige tankers hjørne* eller *eureka!-plassen*?
- I rommet er det praktiske hjelpemidler for idémyldring og gruppeprosesser: tavler, plakater, kanskje klosser og pinner for de som er avhengige av å bygge modeller for å systematisere tankene, og så videre.
- Rommet er ikke primært ment som et sted for *shooting in and out*-møter når man har et behov som dukker opp. Derimot skal det være et sted hvor man møtes jevnlig over tid og jobber med *kunnskapskonstruksjon*, bit for bit. Men for å synliggjøre den kunnskapen som bygges opp og de erfaringene som systematiseres, må man ha verktøy for lagring. Den enkleste måten å gjøre dette på er selvsagt å ha et slags arkivsystem, databasert eller rett og slett som papirer og mapper i skuffer. Det vil imidlertid være relevant å gjøre bruk av bl.a. en del av de datapro-

grammene som etter hvert finnes for å lage tanke- og kunnskapskart, og nettopp konstruere kunnskap over tid.

- Organisasjonen må ha en klar policy på hva rommet skal brukes til og hvordan. Hvis brukerne – f.eks. et arbeidsteam – oppsøker rommet alene, må de ha fått en opplæring på forhånd både i hvordan utstyret virker og hvordan det er tenkt at de skal jobbe der. Vi tror imidlertid at det beste vil om det er knyttet en *veileder* eller *fasilitator* til rommet. Denne personens oppgave skal være å hjelpe brukerne til effektive arbeidsprosesser, samt å legge et visst press på brukerne til å følge opp og holde *steam* oppe over tid. Når det ikke er konkrete oppgaver som skal løses innenfor gitte tidsrammer har slike gruppeprosesser dessverre en tendens til renne ut i sanden etter kort tid.
- Brukerne av rommet kan bl.a. være utviklings-/prosjektteam, fagenheter eller rett og slett medarbeidere i en linjeorganisasjon som har behov for et sterkere fokus på kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling sammen med sine kolleger uten at dette skal skje gjennom kurs og formelle opplæringsprogram. Kanskje møtes man en gang i uken for å oppsummere: Hva har vi lært siden sist? Og hvordan henger dette sammen med den kunnskapen vi allerede har? Kanskje brukes rommet til å jobbe med spesielle saker eller utviklingsoppgaver. Mulighetene er mange.
- I geografisk spredte organisasjoner kan læringsrommene også ha en funksjon i forbindelse med intern fjernundervisning. Dette vil i så fall kreve en del ekstra teknisk utrustning. En slik bruk likner på de ideene det for noen år tilbake ble jobbet med (men som aldri ble realisert) i IT-Fornebu Knowation. Der var imidlertid tanken å lage ordinære kursrom koplet sammen over nett. Vår idé går lenger enn dette.

Dette er en skisse. Om ideen om *rom for læring* blir realisert vil den konkrete løsning-en ganske sikkert variere stort fra organisasjon til organisasjon, nettopp fordi forutsetninger og beove vil være så forskjellige. Å utvikle et slikt rom vil i seg selv være en ny læreprosess i hvert tilfelle. Vi har en startidé, men som tilfellet er med mange gode utviklingsprosesser ender man kanskje opp med et resultat langt fra utgangspunktet.

Øystein Ramseng
